Melkveehouders richten Duits bedrijf in met voerkeuken met vijf aparte silo's

Van 3000 naar 300 koeien

Na twaalf jaar boeren in Nieuw-Zeeland 'remigreerden' melkveehouders Freddy en Hielkje ter Bogt twee jaar geleden naar Europa. Ze kozen hiermee bewust voor een kleinere bedrijfsomvang. Hielkje ter Bogt: 'Hier zie ik de koeien tenminste weer.'

tekst **Jorieke van Cappellen**

Het was bedoeld voor één jaar. Maar het werden er twaalf. Melkveehouders Freddy (36) en Hielkje (33) ter Bogt kijken terug op Nieuw-Zeeland als een periode van veel vrijheid en vooral keihard werken. 'We waren 19 en 21, kwamen net van de mas en we wilden graag een jaar in het buitenland werken', zegt Hielkje. 'In Nederland waren we nergens aan gebonden, want we hadden thuis niet de mogelijkheid om het ouderlijk bedrijf over te nemen. We pakten een paar spullen bij elkaar en stapten in het vliegtuig.'

De gedurfde stap tekent de mentaliteit van de twee melkveehouders, die oorspronkelijk uit de Achterhoek komen, uit Varsseveld en Aalten. Hielkje wist al van jongs af aan dat ze 'iets' met koeien wilde. Met een varkensbedrijf thuis had Freddy echter een achtergrond en opleiding in de varkenshouderij. 'Ik werd door Hielkje enthousiast gemaakt om toch mee te gaan naar Nieuw-Zeeland. En ja, waarom zou je dat niet proberen?'

In Nieuw-Zeeland gingen Freddy en Hielkje aan de slag als melkers op een melkveebedrijf op het Zuidereiland. Freddy: 'In Nieuw-Zeeland is het systeem van sharemilking gebruikelijk. De sharemilker bezit koeien, maar heeft zelf geen boerderij. Met de eigenaar van een farm ga je een overeenkomst aan, zodat je je kudde kunt melken en laten grazen. Hiervoor krijg je een deel van de melkopbrengsten. Daarvan kun je leven en je kudde weer verder uitbreiden. Of personeel inhuren.'

Freddy en Hielkje waren er in een goede tijd, zeggen ze zelf. 'De melkprijs was erg goed', geeft Freddy aan. 'In Nieuw-Zeeland betaal je bovendien geen vermo-

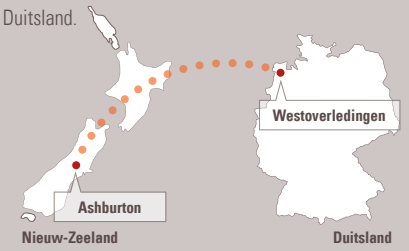

De veestapel is opgebouwd uit holsteins die Ter Bogt aankocht in Duitsland en Nederland

Hielkje en Freddy ter Bogt

In 2010 emigreerden de Nederlandse ondernemers Freddy en Hielkje ter Bogt van Nieuw-Zeeland naar Duitsland.

Aantal koeien:	**170**
Melkquotum:	**2,5 miljoen liter**
Hoeveelheid land:	**150 hectare**
Melkproductie:	**9582 4,22 3,46**

gensbelasting, waardoor je snel vermogen kunt opbouwen. Aan de andere kant neem je als sharemilker wel alle risico, want jij hebt de levende have en het personeel.'

In twaalf jaar tijd groeide de bescheiden kudde van Hielkje en Freddy uit naar een veestapel van 3000 koeien en werden de jonge ondernemers mede-eigenaar van vier melkveebedrijven. 'We werkten enorm hard. Het was melken, de kudde verkassen, het personeel aansturen en verder melken. We werden groter en groter, maar eigenlijk hadden we deze omvang nooit voor ogen gehad', vertelt Freddy. 'Het veehouden werd steeds commerciëler. We deden alles in overleg met de compagnons en we zagen op den duur meer kantoor dan koeien. Dit bestaan ging ons meer en meer tegenstaan.'

Kerst met 35 graden

Terug naar de omvang van een gezinsbedrijf, werd het besluit, en het opgebouwde kapitaal in Nieuw-Zeeland werd in 2010 verkocht. Freddy: 'We namen Australië in overweging, maar daar zijn de weersomstandigheden erg grillig. We besloten ons toch te richten op West-Europa, dat qua grootte van de melkveebedrijven aansloot op wat we zochten.'

Het ogenschijnlijke gemak waarmee de melkveehouders verkassen, zal niet voor iedereen weggelegd zijn. Freddy draait het om. 'Het maakt me in principe niets uit waar ik woon en mijn bedrijf heb. Goed beschouwd mis je namelijk niets als je weggaat. Telkens als ik voor familie en vrienden even terugkwam in Nederland was iedereen wat ouder geworden, maar het leven zoals wij het achterlieten, ging er nog steeds zijn gang. Alleen met kerst misten we Nederland, want in Nieuw-Zeeland moesten we dat vieren in de zon met 35 graden.'

Terug naar Nederland was geen optie. Duitsland bleek echter des te aantrekkelijker en de ondernemers kozen het bedrijf in Westoverledingen in de melkrijke provincie Ostfriesland. 'Het quotum in Nederland was een euro per kilogram en de grond was vreselijk duur. In Duitsland kostte het quotum maar 12 cent. Voor één miljoen kilo melk dus een verschil van 880.000 euro.'

Met inmiddels vijf kinderen speelde het sociale aspect ook een rol. 'In Duitsland is het onderwijs erg goed', zegt Hielkje. 'Bovendien is het nu wel iets gemakkelijker om eens naar de Achterhoek te rijden om familie te bezoeken. Dat is nu een afstand van 190 kilometer.'

Dak verpacht voor stroom

De ligboxenstal van het bedrijf in Westoverledingen stamt uit 1984. Hielkje: 'De Duitse veehouder die hier zat, had het bedrijf eigenlijk niet goed bijgehouden. Het erf was onverhard en erg slecht begaanbaar. Ook het dak van de stal was in slechte staat. De ligboxenstal bestond toen alleen uit de linkerhelft van de stal, als openfrontstal.

Freddy en Hielkje besloten het goed aan te pakken en lieten een strakke erfverharding aanleggen. Bovendien werd aan de rechterzijde een nieuw gedeelte aan de stal gezet. De stal werd daarmee uitgebreid naar 190 ligplaatsen en de voergang zit nu in het midden. Het dak van de stal is deels voorzien van zonnepanelen en verpacht aan een energieleverancier, wat de ondernemers eenmalig 20.000 euro opleverde. 'Van dat geld hebben we de gebroken lichtplaten in het dak hersteld.'

Freddy en Hielke runnen het bedrijf met één fulltime medewerker. De grote werktuigenloods op het erf is pas af. Freddy opent de automatische roldeur en toont de afgesloten voerkeuken. 'Ik wil straks een bedrijf met 250 tot 300 heel gezonde koeien die een melkproductie van 10.000 liter halen', zegt Freddy. Hij eist voer van topkwaliteit. 'De voedermiddelen zitten in aparte silo's, zo krijg je geen ongedierte bij het voer. Bovendien wil ik dat mijn bedrijf er schoon en netjes uitziet zonder lelijke bulten voer die overal liggen.' Het bedrijf heeft geen voerstations of kracht-

Van boven naar beneden:
- *Een energieleverancier pacht het dak van de stal voor zonnepanelen*
- *Opslag door middel van silo's voorkomt ongedierte bij de voedermiddelen*
- *De voerkeuken kan geheel afgesloten worden*
- *De 2 x 8 melkstal maakt op termijn plaats voor een melkstal met hogere capaciteit*

voer in de melkstal. De koeien krijgen een volledig gemixt rantsoen van gras, mais, bierbostel, tarwe, maismeel, citruspulp, raap en protigrain.

Puinhoop in de sneeuw

Hoe was de omschakeling van Nieuw-Zeeland naar Duitsland? 'We hadden veel ervaring met grote koppels verzorgen en weiden en ons bedrijf in Nieuw-Zeeland was voor Nieuw-Zeelandse begrippen al zeker intensief te noemen', vertelt Freddy. 'We hadden 5,3 koeien per hectare en molken per hectare 44.000 liter.'

Toch was de omschakeling groot. 'In november 2011 kwamen de koeien en begonnen we met melken. Net uit de Nieuw-Zeelandse winter rolden we gelijk in een heel strenge Duitse winter. Het was ijskoud en alles bevroor. Het erf was toen nog niet verhard en het werd een puinhoop met alle sneeuw en ijs.'

Hielkje vertelt verder: 'Toen we van Nederland naar Nieuw-Zeeland gingen, hadden we niets. Maar toen we van Nieuw-Zeeland naar Duitsland gingen, hadden we vijf kinderen en begonnen we aan een totaal ander bedrijf. Het voelde alsof we niet wisten hoe je boeren moest. We kenden de veestapel nog niet, het rantsoen was heel anders', herinnert Hielkje zich. 'Wat ik heel erg vond, was dat de kinderen de school eerst helemaal niet leuk vonden. Ze kenden de taal natuurlijk niet, en wij ook niet. Inmiddels zijn ze gelukkig helemaal gewend.'

Freddy en Hielkje zijn vast van plan om hun veestapel dagelijks enkele uren te weiden op de huiskavel achter de stal. Niet naar Nieuw-Zeelands voorbeeld, daar is de huiskavel van 40 ha te klein voor en is de graskwaliteit niet voldoende. Freddy liet bijna 70 procent van het grasareaal opnieuw inzaaien. 'Duitse weides hebben over het algemeen een verouderde grasmat. We hebben door herinzaai een 30 procent hogere grasproductie en de vem steeg van 830 naar nu 950 tot zelfs 980 vem.'

Drie typen koeien

De koeien aan het voerhek vreten met veel enthousiasme en tonen een gevulde pens. 'Een mooie koe heeft veel inhoud om goed te kunnen vreten en een mooie uier', vindt Freddy, die aangeeft verder weinig verstand te hebben van fokkerij. 'Ons koppel komt van vier verschillende plekken en we hebben daardoor eigenlijk drie typen koeien, We hebben het echte oud-Duitse type holstein en daarnaast een groep Duitse veilingkoeien die wat dun en lang zijn. Ook hebben we een heel mooi koppel koeien kunnen kopen van een stoppende melkveehouder uit de Achterhoek.'

Om bij elke koe een passende stier te vinden, maken de melkveehouders gebruik van triple A. 'We zijn erg tevreden met de kalveren die uit die combinaties komen.'

Een looppad door de wei leidt naar de stallen van de buurman, die Freddy en Hielkje kochten voor het huisvesten van het jongvee en de droge koeien. Freddy wil in het voorhuis van de oude boerderij een jongveestal en een afkalfstal inrichten. 'Het scheelt ons 150 meter lopen. Bovendien vind ik de jongveestal nog niet optimaal. Het is er soms te warm en soms te koud', zegt Freddy, doelend op de lage stal met golfplaten.

Ook bij het jongvee is Freddy scherp op een goed rantsoen. De vaarzen kalven af op 23,5 maanden bij een gemiddeld afkalfgewicht van 590 kilogram. 'We voeren het jongvee hard, tot aan vaars toe. Een vaars moet bij afkalven uitgegroeid zijn, zodat ze haar energie van meet af aan in melk kan omzetten.' Volgens Freddy is er zowel in Nieuw-Zeeland als in Duitsland te weinig aandacht voor een goede jongveeopfok. 'Het vervangingspercentage ligt erg hoog. Zeker veertig procent van de vaarzen maakt in Duitsland geen tweede lijst.'

Melkstal met hoge capaciteit

Hielkje maakt zich ondertussen klaar om te gaan melken. Op termijn zal de 2 x 8-melkstal vervangen worden door een melkstal met een hogere capaciteit. Maar hard werken deert Freddy en Hielkje niet.

Freddy: 'Het klinkt misschien gek, maar we houden echt van werken. In Nieuw-Zeeland hebben we geleerd waar je toe in staat bent als je maar aan wilt pakken.' Hielkje vult aan: 'Het was een periode die we voor geen goud hadden willen missen. Maar hier in Duitsland doe ik wat ik altijd het liefst wilde. Hier zie ik de koeien tenminste weer.' |

De huiskavel van 40 hectare biedt de koeien binnenkort dagelijks enkele uren weidegang

